

103

Ž 103,1-5

kázání ze soboty 10. 1. 2015 (Chodov) – br. Jaroslav Dvořák

Přátelé, kamarádi, bratři... A sestry a přítelkyně a kamarádky. Co Vám popřát do nového roku? Vždycky čekáme, že ten příští rok bude lepší, krásnější, šťastnější a ono houby. Vždycky je něco veselejšího i smutnějšího, dobrého i zlého, šťastného i smolného. A proto Vám přeji štěstí při výběru přátel, aby Vás podrželi vždy, když budete v neštěstí. Přeji Vám, abyste nezapomněli na lidi kolem sebe, přeji Vám, abyste však zapomněli na to, kdyby Vám někdo z těchto lidí ublížil. Odpouštějte, naslouchejte, pochvalte, pohladte, buďte dobrého srdce. Tím přispějete k tomu, že nový rok bude šťastný nejen pro Vás, ale i Vaše okolí.

Tak znělo mé novoroční přání na mém facebookovém profilu. Ostatně to samé přeji do nového roku i Vám. Obecně můžeme mít problém odpustit, naslouchat, být dobrého srdce, já se dnes zastavím u toho pochválit. Tedy, já určitě s pochvalami nemám problém. Ženy, zejména ty nezadané, ode mně často slyší nějakou pochvalu, že jim to sluší, že jsou šikovné atd... Někdy slyší tyto pochvaly tak často, že už jim i přestávají věřit. Ani moji cestující nemají problém poděkovat, nebo máchnout rukou na znamení díků, když na ně počkám. A ani snad rodičové nemají moc problém pochválit své děti, když něco nakreslí, umyjí nádobí, nebo si uklidí pokojík...

Problém s naší pochvalou nastává tehdy, když začneme brát některé věci jako samozřejmost – třeba večeři na stole, vyprané prádlo, uklizený sbor. Troufám si říct, že něco podobného máme i s Hospodinem. Tedy já určitě. Přemýšlím, kolikrát jsem za uplynulý týden chválil Boha, jen tak, bezdůvodně... Ani jednou, přátelé. Vlastně Boha volám jen tehdy, když je mi ouvej, když se blíží nějaká katastrofa a já nemám žádné východisko. A když pak Bůh zasáhne, jsem Mu na chvíli vděčný a pak je vše při starém. V podstatě jsem Hospodina ve svém životě degradoval na nebeskou žehličku mých pozemských průšvihů, na sušičku, když mi teče do bot. Zřejmě je ale na čase můj přístup k Bohu přehodnotit. Je na čase volat Jej i v případech, které průšvihem nezavání, zvat Boha, aby byl účasten také na mé radosti, aby byl se mnou i ve chvílích, kdy od Něj výjimečně nic nepotřebuju. Nechci jen volat k Pánu svému v úzkosti, ale také Ho chválit, dobrořečit.

Žalm 103. jistě znáte. Je často opakovaný a přiznám se, že mi donedávna lezl na nervy – neskutečně. Proč? Protože ani jeden verš z těch prvních pěti mi nepřišel pravdivý. Snad kromě toho, v němž se píše o vykoupení ze zkázy. Ale to je tak abstraktní, že mě toto sdělení nijak významně nezasáhlo.

Dobrořeč duše má Hospodinu.

Co vůbec znamená slovo dobrořeč? Můžeme zaslechnout dobro a řeč. Řeč dobra? Nebo dobrá řeč, dobrý projev o Hospodinu? V originále je užito výrazu „*báarak*“, což se dá vyložit jako „*žehnat*“. Požehnání máme většinou spojeno s tím, že žehnat může Bůh, nebo kněz. Známe také Áronské požehnání, jenž pronáší Michal Balcar při VP.

Úvod 103. Žalmu nám ukazuje, že i věřící lid může žehnat, žehnat Hospodinu. Ale zatímco požehnání od Hospodina si vykládáme všelijak, žehnání Hospodinu je výrazem vděčnosti za přijatá milosrdenství.

Ale proč žalmista nezpívá: „Žehnám Hospodinu, celou svou duší, celým nitrem“? Zřejmě proto, že má stejný problém jako já – dobrořečit Bohu, když mu nic neschází. Žalmista se ani neobrací k nám: „Dobrořečte...“ Jinde jsme vyzýváni: „Chvalte Hospodina...“, ale zde se pisatel obrací ke své duši. Je zde poukázáno na důležitou okolnost – Boha nelze chválit slovy, ale svou duší. Naše žehnání, modlitba, musí vycházet z duše. Je tomu tak vždy? Neříkáme některé věci jen proto, že by bylo společensky korektní, aby zazněly? Přitom jsou nám třeba ukradené. Je dobré si uvědomit, co skutečně máme na srdci, na duši. Máme přece před Hospodina předstoupovat s čistým a upřímným srdcem.

Verš první je uzavřen slovy: „jeho svatému jménu.“ Dobrořeč duše má, Hospodinu, celé nitro mé, jeho svatému jménu. Jméno je to, v čem se nám Bůh zjevuje. Vzpomínáte na Mojžíše? Ptal se na Hospodinovo jméno. Bůh mu řekl: „Jsem, který jsem.“ Hebrejšтина však není ohraničena časováním a tak lze říct: Byl jsem, který jsem byl, Budu, který budu, Budu, který jsem byl... Jsem od věčnosti na věky, budu tu pořád, budu tu s Tebou pořád. Hospodin je tu s námi pořád, i když žehlí naše průšvihy, když se radujeme i když mu nemáme co říct.

Dobrořeč, má duše, Hospodinu, nezapomínej na žádné jeho dobrodiní!

To je skvělý recept na to, jak si uchovat naději do budoucna, až zase budeme skleslí. Člověk je zvláštní tvor. Některé nepodstatné hlouposti si pamatujeme, jiné, třeba důležité věci, zapomínáme. Žalmista vyzývá duši, tedy spíš svůj mozek, aby nezapomněl na žádné dobrodiní. Také my nezapomínejme na své pozitivní zkušenosti s Hospodinem. Když je potřeba, připomínejme si je, neboť v nás drží naději a naděje zase křísí víru.

Dobrořeč, duše má, Hospodinu... Ale za co? Vždyť já žiju obyčejný život, nic extra – žádné pronásledování, kamenování, pohromy... Ale právě za to je možné děkovat – za to, že nemusíme takové věci zažívat. Bereme klidný život stejně samozřejmě, jako uklizený sbor na sobotu, večeři na talíři. Ale nemusí tomu tak být vždy. Stačí, aby Bůh dopustil a... Je tu Boží dopuštění. Žalmista nám nabízí, zač děkovat.

Odpouští ti všechny nepravosti

Je snadné něco někomu odpustit, prominout? Někdo nám sebere čokoládu, peněženku, soused je na nás sprostý, známý se nemá k tomu, aby nám vrátil dluh, nevěrné manželky (a manželé), vraždy... Jak si skutečně stojíme s odpuštěním? A co všechno je potřeba odpustit nám?

Žalmista obrácením ke své duši nabádá ke zpytování svědomí, hledání, komu je ještě potřeba odpustit a také komu jsme se provinili my. Dobrou zprávou, tedy evangeliem, je to, že nám bude odpuštěno vše, čeho z duše litujeme.

Uzdravuje všechny nemoci tvé.

S mojí mámou mám takový zvláštní vztah. Moc se nevidáme, ale jednou za měsíc si zavoláme a vedeme dlouhé hovory. Pokaždé se dozvídám, jaké nové nemoci má moje máma, teta a pes. A já si říkám: „Ještě štěstí, že nic z toho nemusím řešit.“ Zdraví ve svém věku беру jako samozřejmost. Ovšem ve chvíli, kdy mám horečku, je mi blbě, bolí mě klouby a každý centimetr čtvereční kůže, si uvědomím, jaké je požehnání být relativně zdravý. Ale jsou lidé, kteří mají zkušenost, že je Bůh neuzdravuje a mnohé ani neuzdravil. To je poněkud v rozporu s žalmistou. Jenže uzdravení všech nemocí je žalmistova zkušenost, kterou není možné vztahovat na nás. Ostatně vzpomeňme na Jóba a jeho slova o přijímání dobrého a zlého.

Pozoruhodné je, že žalmista spojuje odpuštění s uzdravením. Zřejmě je to reflexe představy, že nemoc je trestem za hřích. Nemoci, stejně tak hříchy, nás mohou přivést na pokraj smrti, „do zkázy“, ze které, jak praví pisatel, Hospodin vykupuje. Zkáza je myšleno hebrejské peklo – *šeól* – označované též jako propast, jáma. Odtud nás Hospodin vytahuje, přesněji vykupuje. Hospodina totiž tato záchrana něco stojí. Hebrejské slůvko „*gaal*“, které je zde užito, totiž znamená nejen zasadit se o někoho, ale zasadit sebe sama za někoho, jinými slovy s nasazením vlastního života zachránit. A právě tohle skutečně Bůh udělal ve svém Synu. Ježíš Kristus za nás, s nasazením svého života vstoupil do jámy, prázdnoty, *šeólu* a nejen, že nás odtud vytáhl, ale přímo vykoupil.

Žalmista však smrtí nekončí, pokračuje dál:

Korunuje Tě milosrdenstvím a slitováním

Při dění ve světě si můžeme říct: „Jaké milosrdenství, jaké slitování?“ Při vyřešení našich potíží zase nemáme problém vzdávat díky a chválu, že Hospodin je milosrdný a dobrý. Ale stejně jako svítí slunce, i když je zataženo, tak i Boží milosrdenství spočívá nad našimi hlavami, byť si myslíme opak. Jsou to naše pochybnosti, které nám brání vnímat věnec milosrdenství na našich hlavách.

V rozporu s naší zkušeností může být i výrok: **Sytí dobrem celý tvůj věk.** Celý náš věk? Je mi třicet a říkám si, jaké útrapy jsem musel prožít, co teď mám všechno před sebou... Samé starosti. Nejlépe jsem se měl jako malé dítě. I když... Škola, složitě začleňování do kolektivu, rodinné problémy... Jak je to vlastně s tím dobrem a s tím, že dřív bývalo líp? Nejde snad jen o optiku, kterou používáme? S odstupem času vše hodnotíme jinak, pozitivněji. A co se nad to vše povznést? Podívat se shora, z Boží perspektivy? Uvidíme vše v souvislostech a třeba zjistíme, že Bůh skutečně pro nás dělá to nejlepší, co je v danou chvíli možné. Nebo by to bylo ještě lepší, kdybychom si život nekomplikovali sami. Bible je plná tragédií, které se Božím přičiněním změnily v požehnání – prodej Josefa do otroctví, David a Batšeba, ukřižování Ježíše.

Kromě toho, že Bůh sytí dobrem náš věk, tak také obnovuje. **Obnovuje mládí jako mládí orla.** Zvláštní přirovnání. Orel, krásný pták, vznešený, radost pohledět na jeho let, jeho hlavu, zobák, pařáty... Ztělesnění síly, dravosti. Prostě mládí. Ve starověku však orel mohl vytvářet ideu bájného ptáka Fénixe. Tento pták podle báje žije pět set let a pak shoří, aby zase ze svého popela povstal k novému životu. Báje tím vyjadřovala očišťující a obnovující moc slunce. Křesťané jí rozuměli svým způsobem. Fénix se stal symbolem Krista u křižovaného a vzkříšeného. Ježíš Kristus má obrovskou

moc nás zachovat věčně naživu. Antonín Raisigl, kterého jste někteří jistě znali, pronesl výrok: „Senioři? Jací my jsme senioři? Vždyť máme před sebou celou věčnost.“ I tak je možné chápat obnovu mládí.

Mladost však může být chápána i jinak. Být mladý duší. Být plný mladistvého odhodlání jít po Hospodinových stezkách. Na takové stezce mi určitě nebude zapotřebí přemlouvat svou duši k dobrořečení Hospodinu.

Slova žalmu 103 nás učí dobrořečit, žehnat Hospodinu, ať už je nám dobře, nebo špatně, ve svitu dne, v temnotě noci. Žalm 103 nám říká: „Bůh má vše ve svých rukou, jen je potřeba se dívat jinýma očima, je potřeba se povznést jako Fénix a dívat se skrze mračna života k našemu duchovnímu slunci – ke Kristu.

Až příště tedy najdete uklizený sbor, uvařenou večeři, vypranou košili, nezapomeňte chválit. A při té příležitosti dobrořečte Hospodinu, celou svou duší, za lidi, kteří to učinili, neboť i takoví lidé jsou těmi sousty dobra, jimiž je sycen váš život. Amen.